№ 20. Czwartek 24. Stycznia 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inserya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Angia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

C. k. galicyjska komisya krajowa do spraw osobowych mieszanych urzędów powiatowych mianowała auskultanta sądowego *Rudolfa Schlika* aktuaryuszem powiatowym w charakterze prowizorycznym.

Lwów, 11. stycznia 1861.

Gmina *Popielniki* w obwodzie kołomyjskim obowiązała się na założenie regularnej szkoły parafialnej w Popielnikach, zrestaurować własnym kosztem i rozszerzyć budynek, który obecnie dyak zajmuje, przyrządzić go na szkołę, zaopatrzyć w potrzebne porządki szkolne, utrzymywać go zawsze w dobrym stanie i starać się o ochędóstwo w szkole.

Na opał szkoły obowiązuje się gmina Popielniki dostarczać własnym kosztem 3 niższo-austr. sagów drzewa.

Na uposażenie każdoczesnego nauczyciela przeznacza gmina kwotę gotówką 105 zł. w. a. w kwartalnych ratach z dołu, i jeden morg obok budynku szkolnego gruntu ogrodowego.

Udowodnioną temi ofiarami staranność o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem podaje c. k. galicyjskie Namiestnictwo z należytem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Wiedeń, 21. stycznia. Dnia 20. stycznia 1861 wyszedł w c. k nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany V. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 10. Cesarskie rozporządzenie z 18. stycznia 1861, prawomocne w całem państwie względem zaciągnienia pożyczki trzydzieści milionów złotych.

Nr. 11. Dekret ministerstwa finansów z 18. stycznia 1861, względem przeprowadzenia na mocy cesarskiego rozporządzenia z 18. stycznia 1861, Dzien. ustaw państwa nr. 10 do wpisów pożyczki państwa w kwocie trzydzieści milionów złotych.

Sprawy krajowe.

(Program 29go ogólnego zgromadzenia Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.)

Piątek, 25. stycznia 1861 r.

Nabożeństwo w katedrze o godzinie 10tej.

Otwarcie posiedzenia ogólnego w sali Zakładu narod. im. Ossolińskich o godzinie 11tej.

a) Sprawozdania — *b)* Wnioski — *c)* Podział na sekcye — *d)* Wybór komisyi.

Sobota, 26. stycznia.

Posiedzenia szczegółowe Sekcyi i wybór nowych członków.

Niedziela, 27. stycznia.

Posiedzenia szczegółowe sekcyi.

Poniedziałek, 28. stycznia.

Posiedzenia szczegółowe sekcyi.

Wtorek, 29. stycznia.

Drugie posiedzenie ogólne. — Wybory. — Wnioski. — Sprawozdania z obrad sekcyi. — Jedwabnictwo.

Sroda. 30. stycznia.

Posiedzenia sekcyjne.

Czwartek, 31. stycznia.

Trzecie ogólne posiedzenie. — Sprawozdania komisyi czytane. Wnioski. - Sprawozdania sekcyi. — Zamknięcie obrad.

(Stan zarazy bydła.)

Lwów, 22. stycznia. Podług ostatnich raportów urzędowych pokazała się nanowo zaraza bydła tylko w *Miloce* na Bukowinie, ale wkrótce zgasła tak w tem miejscu, jako też w *Fromosie, Czarnym Potoku* i *Suczawie* na Bukowinie, tudzież w *Muszkatowcach* i w *Filipkowcach* w obwodzie czortkowskim:

W tej chwili więc jest jeszcze tylko trzy miejsc dotkniętych zarazą, mianowicie *Okna* na Bukowinie, a *Burdiakowce* i *Podfilipie* w obwodzie czortkowskim, chociaż także w obudwu pierwszych włościach niewydarzył się już żaden nowy wypadek zarazy, i podług ostatniego wykazu znajduje się jeszcze tylko w *Podfilipiu* jedna sztuka chorego bydła.

(Obieg papierów zdawkowych. — Zakaz wywozu broni i amunicyi na Wołoszczyznie.— Ruchy na Węgrach.)

Wiedeń, 21. stycznia. Ces. król. ministeryum skarbu ogłasza, że pod koniec grudnia 1860 wynosiła suma puszczonych w obieg banknotów zdawkowych 3,224.585 zł. w. a.

— Wydany wczoraj Dziennik praw państwa, zawiera rozporządzenie ministerstwa skarbu z d. 15. b. m., które na powrót przywołuje zniesiony d. 20. października z. r. zakaz wywozu i przewozu broni i ich części składowych rozmaitego rodzaju, tudzież amunicyi i przedmiotów amunicyi jakoto: kali, saletry, siarki ołowiu, przez granice Mołdawii, Wołoszczyzny i Serbii.

— Objawy towarzyszące początkowi nowej ery życia politycznego w Węgrzech zaczynają już niepokoić samych Węgrów. Nietylko, że komitaty prześcigają jedne drugich w uchwałach wtrącających wszystkie stosunki krajowe w największy zamęt, ale nadto przerażają nas wypadki ubliżające wyobrażeniom naszym o godności człowieka i urzędu. Powyższemi słowy zaczyna *Gazeta pesztenska* z dnia 17. b. m. artykuł pod tytułem: *Autonomia.* W artykule tym przemawia za zniesieniem kary cielesnej i donosi, że nowo obrany sędzia komitatu kazał obić kijami pewnego porządnego stolarza. W nowo utworzonych komitatach ponawiają się codziennie manifestacye przeciw rozporządzeniom istniejących c. k. władz, i prowadzą według słów Deaka do anarchyi. I tak najnowsze uchwały wydziału komitatowego z dnia 10. b. m. w Tolna nie ustępują w niczem znanym uchwałom komitatu Nitrzańskiego. Uznano za nieważne austryackie prawo cywilne i karne, i procedurę sądowa. Wszelkie egzekucye mają być wstrzymane, z wyjątkiem egzekucyi wekslowych i konkursów; aby wyroki dotychczasowych sądów były ważne, potrzeba potwierdzenia sądu komitatowego i t. d.

Na posiedzeniu jeneralnej kongregacyi komitatu Oedenburgskiego uchwalono, aby ustanowić moratoryum we wszystkich sprawach cywilnych na tak długo, dopóki nie zbierze się sejm. — Sędzia miejski i magistrat w Szolnoku wydał rozporządzenie do mieszkańców aby nikt więcej nie udawał się w sprawach cywilnych do zniesionych, rozumie się zniesionych tylko uchwałą zgromadzenia komitatowego, lecz wprost do władzy miejskiej, jako trybunału prawnego. Zarazem wydano wezwanie do adwokatów, aby nietylko nadal nie wnosili pozwów do dawniejszych sądów, lecz nawet rozpoczęte już procesa zawiesili i w żaden sposób sądom dawniejszym pomocnej nie podawali ręki.

Na posiedzeniu komuny Centumwiralnej w Hermansztadzie dnia 14. b. m. uczyniono wniosek aby podać prośbę do Najjaśniejszego Pana aby założony był uniwersytet w Hermansztadzie, aby gdy rząd krajowy ma być przeniesiony do Klausenburga, inne centralne władze pozostały i nadal w Hermansztadzie i aby zwrócony był opłacony w r. 1849 podatek ogniowy na pogorzelców. — Wnioski te odesłano do wydziału.

— Na konferencyi banalnej w Zagrabiu dnia 15. b. m. zajmowano się sprawą o wyspę Mur, a następnie czterma wnioskami p. Bogowicza, względem jawności na posiedzeniach, względem jak najrychlejszego zwołania sejmu, i reprezentacyi granicy wojskowej na tymże sejmie, nakoniec względem zniesienia urzędów niekonstytucyjnych. Głównym przedmiotem obrad była sprawa wcielenia Dalmacyi.

Kilku mowców czyniło wnioski, aby rozwiązać konferencyę banalną. Konferencya zgodziła się aby 1) odesłać sprawę o wyspę Mur do sejmu, 2) przyjąć prawo wyborcze z r. 1848, 3) prosić o przyłączenie Dalmacyi, 4) zreorganizować namiestnictwo i tabulę banalną. Pan Prica sformułował prośbę do najjaśniejszego Pana, aby Dalmacya była wcielona do Kroacyi na zasadzie praw potwierdzonych w latach 1803 i 1830, i aby na najbliższy już sejm byli powołani deputowani Dalmaccy, aby spólnie obradować nad sposobem i warunkami połączenia.

Wykaz stanu

austryackiego banku narodowego na dniu 31. grudnia 1860.

Stan czynny.

	walut. austr. zł.	c.
Moneta brzęcząca i sztaby	89,167.926	18
Wexle na miejsca zagraniczne	6,335.309	93
Spłacone raty towarzystwa kolei południowej lombardo-weneckiej i centralnowłoskiej	34,000.000	—

Pozycja	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.
Eskomptowane efekta, przypadłe między 5 i 92 dniami a to:						
Esk. w Wiédniu			35,222.631 zł.	1 c.		
detto w Pradze	4,195.829 zł.	70 c.				
detto w Bernie	2,499.178 zł.	29 c.				
detto w Peszcie	3,329.854 zł.	97 c.				
detto w Tryeście	5,484.403 zł.	46 c.				
detto we Lwowie	812.429 zł.	79 c.				
detto w Gradcu	986.494 zł.	71 c.				
detto w Linzu	464.920 zł.	60 c.				
detto w Ołomuńcu	667.435 zł.	40 c.				
detto w Opawie	499.993 zł.	67 c.				
detto w Kronsztad.	893.229 zł.	26 c.				
detto w Klagenfurc.	380.610 zł.	58 c.				
detto w Krakowie	315.755 zł.	25 c.				
detto w Lublanie	480.113 zł.	68 c.				
detto w Fiumie	600.080 zł.	76 c.				
detto w Debreczyn.	311.219 zł.	38 c.				
detto w Temesw.	349.356 zł.	58 c.				
dtto w Reichenberg.	599.116 zł.	48 c.	zł.	c.	zł.	c.
detto w Insbruku	73.090 zł.	— c.	22,943.112	56	58,165.743	57
Zaliczki na deponowane według statutów efekta spłacalne najdalej w 90 dniach			49,905.630	—		
detto w filialnych zakładach pożyczkowych			4,512.200	—		
					54,417.830	—
Fundowany dług państwa na spłacenie pieniędzy papierowych w. w., a mianowicie:						
a) po 4% uprocentowany	22,610.797 zł.	78 c.			zł.	c.
b) nieuprocentowany . .	22,883.008 zł.	97 c.			45.193.806	75
Dobra skarbowe, służące bankowi narodowemu za hipotekę					92,860.352	$89.^{5}$
Zabezpieczone raty kupna za sprzedane już dobra skarbowe					1,444.677	$26.^{5}$
Zaliczki na zadysponowaną najwyższem rozporządzeniem z d. 29. kwietnia 1859 pożyczkę 5%					99.000.000	—
Zaliczki w srebrze na mocy najwyższych postanowień z 19go kwietnia i 26go maja 1859 na 3,000.000 funt. szterl. zaciągniętej w Londynie pożyczki z roku 1859					20,000.000	—
Zawarowane statutami pożyczki oddziału hypot. kredytowego					55,726.071	77
Obligacye indemnizacyjne					22,050.820	13
Wzięte z byłego funduszu amortyzacyjnego na własność banku obligacye indemnizacyjne					33,616.834	46
Efekta funduszu rezerwowego w cenie kupna . .					10,972.243	71
Efekta funduszu pensyi w cenie kupna					1.356.728	38
Gmachy w Wiédniu, Peszcie i Tryeście, tudzież cały Fundus instructus					4,262.784	13
Saldi bieżących rachunków					8,676.552	$31.^{5}$
Suma . .					638,156.681	$48.^{5}$

Stan bierny.

Pozycja	zł.	c.	zł.	c.
Fundusz banku			109,384.590	—
Fundusz rezerwowy			10,692.394	48
Obieg banknotów, a mianowicie w banknotach wal. austr.	470,572.228 zł.	— c.		
Obieg w bankn. m. k. à 20 zł. 4,085.080 à 105 zł. . . .	4,289.334 zł.	— c.	474,861.562	—
Należytość c. k. administracyi finansów			189.283	$8.^{5}$
Listy zastawne w obiegu			41,834.535	—
Fundusz pensyi			1,193.776	92
Suma . .			638,156.681	$48.^{5}$

Hiszpania.

(Dług krajowy. — Stacye ratunku okrętów. — Oświadczenie Marokanów.)

Madryt, 15. stycznia. Najnowszym dekretem uznane są oznaczone kuponami odsetki 5procentowego długu bieżącego, bezprocentowym długiem 11. klasy. — Według doniesień urzędowych obliczone są w r. 1861 rozchody państwa na 1,932,474.305 realów, spodziewane zaś dochody na 1,938,680.000 realów.

— W następujących miejscach są stacye okrętów do ratowania, mianowicie: w San Sebastian, Bilbao, Santandar, Gijon, La Corogne, Nuelva, w Cadixie, Maladze, Valencyi, Tarragonie i Barcelonie.

— Cesarz marokański gotów jest wypłacić 40 milionów realów kosztów wojennych.

Anglia.

(Doniesienia z Syryi i Szanghaj. — Wiadomości bieżące.)

Londyn, 18. stycznia. Syryjski korespondent dziennika *Daily News* zawiera w swojem ostatniem pismie z Bejrutu, datowanem dnia 31. grudnia, straszne zaskarżenia na turecki rząd, iż postępuje z Druzami z największem okrucieństwem. Nadmieniając na końcu o starciu się zbiegłych Druzów z francuskimi żołnierzami, dodaje:

„W wojsku francuskiem dziwna ochota pragnie trud i niedostatek pokryć chrzestem broni. Nam Anglikom wydaje się żołnierz francuski i Afrykanin ogólnie istotą nie do pojęcia. Walczyć, to jest u nich nietylko rzeczą pożądaną, albo czasami nieodzowną potrzebą chwytają się walki z największą przyjemnościa i dla samej rozrywki. Zdaje się. że nie chcą wiedzieć, że w powołaniu żołnierza jest obecnością swoją zapobiegać wojnie. lecz raczej sądzą. że im się krzywda wyrządza, gdy się poskramia ich zapał wojowniczy.

Z Szanghaj piszą pod dniem 21. listopada:

„Korsarze dopuścili się nowej swawoli: ujęli kilka dżonków i wymordowali załogę. Europejskie władze były przeto zmuszone wystąpić sprężysto na tych rozbójników morskich. Dwa okręta, jeden angielski a jeden francuski odpłynęły w tym zamiarze z naszego portu.“

Times mówiąc o niestałych dochodach Anglii czyni uwagę, że w miarę jak wzrasta oświata mnożą się także wymagania do rządu i że społeczność dzisiejsza zajmuje się przedmiotami, któreby wcale nie były zwracały uwagi dawniejszych pokoleń. Nie można życzyć sobie oszczędności, które przyniosłyby uszczerbek działalności sądownictwa lub władzy policyjnej zakładom naukowym lub sanitarnym, oddając je na łaskę prywaty i egoizmu. *Times* mniema jednak, że budżet da się zmniejszyć bez redukcyi armii i floty. — Prawdziwa ekonomia na tem zależy. aby naród za swe pieniądze otrzymywał w korzyści całą wartość tych pieniędzy.

Francya.

(Przybycie nuncyusza zapowiedzi.ne. — Wiadomości bieżace. — Powrót floty. — Traktat handlowy z Belgią. — Komitet dla rannych w Gaecie. — Przesilenie w Stanach zjednoczonych. — Kurs na giełdzie chwiewny.)

Paryż, 18. stycznia. Przybycia nuncyusza papieskiego do Paryża oczekują najdalej do 30. stycznia.

— Książę Napoleon z małżonką przyjadą wkrótce do Turynu.

— Powszechne wybory we Włoszech wypadną jak się zdaje w duchu ministeryalnym. Cavour zawiąże układy z Papieżem i z Austryą.

— Przedwczoraj wieczorem zawinęły do Tulonu trzy okręta, mianowicie: „Le sage“, wracający z Mesyny. a „Saint Louis“ i „l'Imperial“ z pod Gaety. Tylko jeden okręt „Fontenay“ zostanie pod Gaetą. Wiceadmirał Charner odsyła większą część floty z wód chińskich z powrotem do Francyi.

— Traktat francusko-belgijski wstępujący właśnie w życie, zniża cło wchodowe od belgijskiego żelaza i belgijskich węgli, — przedmioty te porównane w traktacie pod tym względem z angielskiemi. Za to Belgia dozwala na wolny wywóz swych kruszców do Francyi, nadto ekosyńskich kamieni i marmurów belgijskich. Cło dyferencyalne od soli będzie zniesione. Toczą się także układy aby Belgia przyjęła francusko-angielską taryfę na wino. *Pays* donosi. że nowy traktat zawaruje także wolną zamianę dzieł literackich i artystycznych.

— W Paryżu zawiązał się pod przewodnictwem księżny Gallo i księżny Scylli komitet dla rannych w Gaecie. Kilka dni temu przesłały do twierdzy bieliznę i szarpie.

— *Monitor* pisze: Polityczne przesilenia wiążą się zawsze z finansowemi. a w tym względzie nie lepiej się wiedzie republikom, jak monarchyom. Chociaż unia północno-amerykańska nie wielkie ma długi, przecież obecnie przekonała się dostatecznie, jak trudno otrzymać potrzebnych funduszów. Kongres w Washingtonie przyzwolił na pożyczkę w sumie 25 milionów franków, a władza exekucyjna zażądała u kapitalistów ofert, nad któremi miała zapaść uchwała d. 28. grudnia. Podpisano tylko połowę sumy, i to pod warunkiem, że będą wydane roczne bony skarbowe, przynoszące najmniej 12 od sta. Sekretarz skarbu nie odpowiedział jeszcze, czyli warunek przyjęty. Wreszcie zapewniają, że bank nowojorski przyrzekł przyjąć na siebie nie podpisaną część sumy; ale nie dodają, czy także pod wspomnionym warunkiem.

— *Monitor* przypisuje spadek kursów przyczynom nie mającym żadnego wcale związku z finansowem położeniem Francyi, mianowicie przesileniu amerykańskiemu. Aby uspokoić pod tym względem umysły i utwierdzić zaufanie, podaje następujące daty: Wiadomo, że giełda paryska czyni zakupna i sprzedaż papierów z polecenia na rachunek mieszkańców po departamentach. Kupna te i sprzedaże płacone zawsze gotówką, mnożą się ciągle. Kupna w roku 1841 dochodziły zaledwo 50. w r. 1851, 73 milionów, w r. 1860 wzrosły już do 163 milionów. Sprzedaż wynosiła w roku 1841 tylko 15 a w roku 1860, 115 milionów. W roku zatem 1860 kupiono o 115 milionów więcej niżli sprzedano. W pierwszych dwunastu dniach stycznia b. r. otrzymała administracya państwa polecenie zakupić za 9,400.000 franków, a sprzedać za 1,150.000 franków, a zatem zakupić więcej o 8,250.000 frank. niż sprzedać, co równa się prawie sumie przeciętnej każdego miesiąca w roku zeszłym.

— Pan Fould jadąc do Nizzy, stanął w Tulonie, gdzie oddano pod jego rozkazy statek „Requin.“ — Pod koniec miesiąca wraca tu Mrgr. Sacconi, papieski nuncyusz. — Wkrótce przybędzie powołany do Paryża pan Beclard, francuski konzul jeneralny w Alexandryi, a obecnie komisarz w Syryi. — *Monitor* donosi, że pan Bourboulon, francuski poseł w Chinach wyjechał z Szanghai do Tientsin, gdzie tymczasowo będzie mieszkał. Przepędzi tam także zimę pan Bruce, minister angielski. — Tulońska depesza donosi,

że kapitan okrętowy de la Ronciere le Nourry, komendant stacyi lewantyńskiej, wrócił do Grecyi parowa korweta „Roland.“ *Patrie* zaprzecza, jakoby wspomniony kapitan dla tego wracał na greckie wody, że w Grecyi, iż chce brać udział w ruchach, które się gotują na wiosnę, wielkie panuje wzburzenie. Pan de la Ronciere nic innego tylko wraca z misyi swej w Paryżu na oznaczony czas służby. Co do usposobienia w Grecyi zapewnia *Patrie*, że większa część narodu jest za Królem, a wojny pragnie jedynie exaltowane stronnictwo, ale zbyt słabe, ażeby mogło na rząd jakoweś wpływy wywierać.

— Porta wypłaciła Anglii i Francyi sumę wynagrodzenia za Dżedę. Na wiadomość, że pożyczka pomyślniejszy obrót bierze, poprawił się stan rzeczy w Konstantynopolu. — Fuad Basza w Deir Kamar rozkazał stracić druzyjskich szefów, a dnia 10go b. m. wrócił do Bejrutu. Ostatnie wiadomości o francuskich wojskach expedycyjnych nic nie donoszą, że się wybierają z powrotem.

Belgia.

(Czynności w izbie deputowanych.)

Bruxela, 15. stycznia. Izba deputowanych rozpoczęła dziś swe prace po przerwie w ciągu świąt Bożego Narodzenia. Obrady toczyły się nad wnioskiem, aby odnowić ustawę względem cudzoziemców z r. 1835. Pan van Humbeek bronił prawa przytułku zagwarantowanego konstytucyą, co pomieniona ustawa oddaje całkowicie samowoli administracyjnej, tak, że każdy cudzoziemiec wstępujący na ziemię belgijską uważany jest z góry jako podejrzany, a podejrzenie i dozór policyi cięży na nim nietylko już przed jego przyjazdem, i w ciągu pobytu w kraju, ale nawet i poźniej, mianowicie w tym razie, jeżeli po dłuższej niebytności ma zamiar przyjechać na powrót do kraju. Panowie Goblet i Guillery wspierali mówcę i jego poprawkę, przeciw której wystąpił minister sprawiedliwości, odrzucona w końcu 64 głosami przeciw 8. Pan Orts wstrzymał się od głosowania, a to jak oświadczył dlatego, że lubo jest za każdym wnioskiem na korzyść cudzoziemców, z drugiej jednak strony w obecnej epoce zjednoczenia nie chce odbierać rządowi z rąk broni przeciw intrygom i połapkom politycznym.

Włochy.

(Nowa organizacya wojskowa. — Uniwersytet otwarty w Neapolu. — Pismo arcybiskupa neapolitańskiego.)

Sardynia. Donoszą z Turynu do *Pressy* pod dniem 12go b. m.

Oczekują tu niecierpliwie ogłoszenia projektów nowej organizacyi wojskowej. Orężem rozszerzone granice nowego królestwa włoskiego od lewego krańca Catoliki, sięgają do ostatecznych kresów południowych Sycylii. Ludności przybyło nam w dwójnasób. Jesteśmy teraz państwem o 22 milionach mieszkańców, musimy zatem wojenne siły podnieść tak, aby odpowiadały znaczeniu naszej dyplomacyi. Dzisiejsza armia wyszła tylko z miast wielkiej niziny pomiędzy brzegami Padu i Arno. A przecież mamy jeszcze dzielną ludność z nad brzegów Tybru i z gór po tamtej jego stronie. W Umbryi i Marchyi obwieszczono stare prawo rekrutacyjne piemonckie. Siły zbrojne z tych prowincyi powinny dorównać siłom prowincyi dziedzicznych korony i Lombardyi. W Neapolitańskiem, powołano pod broń klasy wieku z lat 1857, 1858, 1859 i 1860. Toż samo uczyniono w Sycylii dekretem królewskim z dnia 20go grudnia 1860. Pobór dostarczy w przecięciu po 15.000 luda z każdej klasy wieku, ogółem przeto 60.000. Odciągnąwszy od tej liczby chorych i niechętnych, pozostanie zawsze najmniej 40.000. Po wcieleniu żołnierzy burbońskich w szeregi naszych pułków, podniosła się liczba pułków liniowych armii z 52 na 60, a grenadyerskich z 4 na 8. Będzie utworzonych 8 nowych dywizyi, ogółem będzie więc armia liczyła 22 dywizye, mianowicie 2 grenadyerskie a 20 liniowych. Z 52 pułków pieszych 32 składa się z 4, a 20 z 3 batalionów. Zdaje się, że liczba batalionów będzie we wszystkich pułkach zmniejszona na 3 bataliony, ale natomiast każdy batalion wzmocniony będzie dwoma kompaniami. Pułki będą tym sposobem powiększone, a gdy dawniej pułk z czterech złożony batalionów liczył 16 kompanii, teraz pułk o trzech batalionach będzie liczył 18 kompanii.

Neapol. Dnia 2. stycznia otworzono uniwersytet w Neapolu; lecz tylko dwaj czy trzej profesorowie rozpoczęli swe odczyty; resztę jako Burbonistów wygwizdali uczniowie.

— Dziennik *Aurora* podaje list kardynała arcybiskupa do namiestnika Fariniego, zawierający ciekawe szczegóły o stanie rzeczy w stolicy neapolitańskiej.

Excelencyo! pisze kardynał, pragnąc wypełniać obowiązki powołania mojego z oględnością należytą w obecnym stanie rzeczy, zmuszony jestem zwrócić uwagę Waszej Excelencyi na okoliczności niedozwalające mi swobodnie sprawować czynności świętego mego urzędu. Wiadomo Waszej Excelencyi, że zaraz od chwili powrotu mojego ludzie złej woli wyprawiali zbiegowiska i krzyki przed pałacem arcybiskupim, chcąc mi tem okazać swą niechęć, że usłuchałem wezwania rządu i powróciłem do mojej dyecezyi, a zarazem uczynić demonstracyę przeciwną objawom radości ludu cieszącego się powrotem swojego arcypasterza. Nie tajno też i to Waszej Excelencyi, że w wigilię Bożego Narodzenia rzucano kamieniami, a nawet strzelano do arcybiskupiego pałacu i inne tym podobne czyniono zniewagi.

Przywódzcy tych ruchów mieli w każdym razie zamiar zmusić mię przemocą, abym był powolny ich wymaganiom, nie mogę przeto uważać tych czynów inaczej, jak tylko za takie, które krępują w najwyższym stopniu swobodę głowy kościoła nie tylko w stosunkach do rządu, lecz zarazem w pełnieniu obowiązków świetego jego powołania. Gdym tutaj powrócił, zaręczyłeś mię Wasza Excelencya, że rząd nie zaniedba niczego, aby strzedz swobody i niezawisłości mojej na mem stanowisku, co jednak nie da się pogodzić z gwałtami, wprawiającemi go w położenie niezgodne z arcypasterskiem jego powołaniem i obowiązkami. Tuszę przeto, że Wasza Excelencya uwzględniając gotowość moję oszczędzić rządowi wszelkiej przykrości, raczysz powściągnąć dalsze excesa motłochu ulicznego, i w każdym razie zawiadomić mię o swem przedsięwzięciu.

Aby tymczasem odsunąć od siebie stanowczo wszelką odpowiedzialność, jakaby na mnie przy nowych zajściach podobnych spaść mogła, oświadczam za pośrednictwem Waszej Excelencyi rządowi i całej publiczności, że protestuję przeciw każdemu słowu lub każdej czynności, wymuszonej na mnie gwałtem, i ogłaszam z góry za nieważne wszystko, cobym w podobnej chwili przyrzekł lub zaręczył. Wszystko, cobym przyobiecał w podobnym razie musiałoby być poźniej w chwili spokoju dobrowolnie przezemnie zatwierdzone, aby nabrało mocy i wagi. Do niniejszej protestacyi zmuszony jestem krzykami niektórych dzienników, które wzięły sobie za zadanie bez końca i miary, kłamstwem i fałszem podburzać umysły przeciw publicznemu porządkowi i spokojowi kościoła. Przyjm Wasza Excelencya itd. S. Kardynał Arcybiskup.

Niemce.

(Wiadomości bieżące.)

Karlsruhe, 14. stycznia. Tutejszy dziennik półurzędowy ogłosił przedwczoraj korespondencyę z Hesyi nadreńskiej, która powstaje na to, że sejm związkowy za namową Hessen-Darmsztadu zniósł stowarzyszenie narodowe.

Turcya.

(Religijne ruchy bułgarskie. — Sprzedaż dóbr skarbowych.)

Konstantynopol, 3go stycznia. W tutejszej cerkwi bośniackiej zostającej pod opieką austryacką, otrzymali Bułgarowie osobny ołtarz. Bułgaria, tak opisuje rzecz tę korespondent pod dn. 30. grudnia: Dzisiaj deputowani bułgarscy w towarzystwie licznej ludności bułgarskiej, z swem duchowieństwem na czele, podali na ręce patryarchy ormiańskiego katolickiego i arcybiskupa obrz. łac. prośbę do Papieża Piusa IX., aby zaprowadził na powrót duchowną hierarchyę narodową. Deputowani prosili zarazem Jego Eminencyę patryarchę ormiańskiego być tłumaczem ich życzeń u Ojca św. i u wysokiej Porty, a zarazem wykonywać tymczasowo władzę duchowną nad ich duchowieństwem, dopoki naród nie obierze sobie własnego patryarchy, z tytułem patryarchy bułgarskiego. Dziennik grecki *Byzantis* objaśnia rzecz tę w ten sposób, że dn. 30. grudnia dwaj duchowni bułgarscy i biskup Makariopolijski odprawił mszę św. w języku bułgarskim z modlitwą za Papieża w kościele katolickim S. Jerzego, przyczem 107 Bułgarów przyjęło dogmat papiestwa. Niektórzy z nich byli przytomni osobiście, inni przystąpienie swe przysłali na piśmie. Gazeta kolońska donosi, że usiłowania tamtejszych Ormian, aby różność wyznania nie różniła ich jednych z drugimi, nie były bezskuteczne. Postanowiono na spólnem zgromadzeniu założyć spólny instytut wychowawczy dla Ormian bez różnicy wyznania spólnym kosztem. Głównie zajmują się tem Mechitarzyści wiedeńscy — przeznaczono na ten cel zabudowanie na Pera, w którem mieściło się potąd seminaryum ormiańskie. — Dom ten niewielkim kosztem da się stosownie urządzić. Ofiary pieniężne wpływają w znacznej ilości, a zwykle oszczędni Ormianie, tym razem nie szczędzą mieszka. Tymczasem donoszą z Karputu, że tam szerzy się rozdwojenie religijne między Ormianami, a wielka ich liczba łączy się z rzymsko-katolickim kościołem.

— Gazeta tryestyńska donosi, że rząd turecki nakazał sprzedać wszystkie dobra koronne aby zasilić skarb, co jednak nie wiele pomoże już dlatego, że cudzoziemcy nie mają prawa nabywać własności ziemskiej. Słychać jednak, że niesprawiedliwość ta ma być usunięta na mocy traktatów handlowych, które Porta ma właśnie zamiar ze wszystkiemi mocarstwami zawrzeć lub odnowić. W Konstantynopolu bawi obecnie trzech inżynierów, którzy mają się zająć wypracowaniem planów kolei żelaznej do Adryanopola, i wytknąć ją w najdogodniejszym kierunku.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Peszt, 21. stycznia. Kancelarya nadworna przesłała do Namiestnictwa w Budzie cesarskie postanowienie, które unieważnia wszelkie wybory do wydziałów komitatowych takich członków, którzy emigrowali z kraju z powodów politycznych. Odmowy podatków i wszelkie postanowienia w sprawach podatkowych mają być jak najostrzej karane. Dotychczasowe sądy i prawomocne ustawy cywilne i karne mogą być zmieniane tylko uchwałą sejmu krajowego. Zakazuje się zaprowadzać samowolnie postanowienia konstytucyi z r. 1848, i rząd użyje przeciw temu stanowczych środków. W razie oporu mają być wydziały komitatowe zawieszone lub rozwiązane, zgromadzenia komitatowe zakazane, i wydane dawniej rozporządzenia będą przemocą wykonane. W dyplomie październikowym

i wydanych odtąd rozporządzeniach nie zajdą żadne zmiany, i co zapewniono Węgrom, to otrzymają bez ograniczenia.

Peszt, 27. stycznia. Na dzisiejszem posiedzeniu wydziału komitatowego w Peszcie odczytany został najwyższy manifest z 16. stycznia i uchwalono jednomyślnie odroczyć obrady nad nim do przyszłego jeneralnego zgromadzenia na dniu 11. lutego. Plakat centralnego wydziału peszteńskiej komisyi wyborczej ogłasza bliższe postanowienia względem konskrybcyi wyborców do bliskiego wyboru deputowanych na sejm, jako też względem restauracyi prowizorycznego dziś magistratu, która ma nastąpić zaraz po organizacyi sądownictwa.

Paryż, 21. stycznia. Buletyn dzisiejszego *Monitora* odpiera wszelką odpowiedzialność rządu za broszury, które występują przeciw rządom katolickim i powadze Papieża; rząd Cesarza podawał zawsze przykład szanowania Papieża.

Paryż, 20. stycznia. *Pays* sądzi, że Garibaldziści i Mazziniści mogą wprawdzie wywołać na wiosnę powstanie w sprawie Wenecyi, ale armia piemoncka nie wesprze ich pewnie; hr. Cavour postanowił użyć w razie potrzeby przemocy przeciw zamachowi rewolucyjnemu, a jeżliby większość parlamentu użyczyła pomocy Garibaldemu — „której skutki byłyby okropne" — wystąpić z gabinetu. Tego samego zdania jest minister spraw wewnętrznych Minghetti i przeto nieochybną jest walka między gabinetem i partyą Garibaldego.

Rząd turecki pomnożył liczbę statków, które mają przeszkadzać przywozowi broni do Księstw Naddunajskich; już przytrzymano i odprowadzono pod eskortą do jednego z portów włoskich okręt podejrzany, który płynął pod banderą jońską; także trzy z przytrzymanych dawniej okrętów sardyńskich odstawiono z ładunkiem broni do Neapolu.

Turyn, 21. stycznia. Dzisiejsza *Opinione* powiada: Ponieważ król Franciszek odrzucił propozycyę względem kapitulacyi Gaety, zajęła flota włoska miejsce francuskiej. Admirał Persano ogłosił stan blokady, zostawiając kilka godzin czasu mieszkańcom, którzy chcą odjechać. Obce okręta opuściły zatokę. Sądzą, że jutro rozpocznie się bombardowanie. — Jenerał Lamarmora odjeżdża jutro do Berlina w specyalnej misyi do Króla pruskiego.

Turyn, 20 stycznia. Książę Napoleon wyruszy z Turynu w dalszą podróż do południowych Włoch.

Medyolan, 21. stycznia. Podług doniesienia w *Perseveranzie* z Neapolu z 19. b. m. przytłumiono już powstanie w Abruzzach. Wkrótce ma rząd mianować czterech organizatorów neapolitańskiej gwardyi narodowej.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 23. stycznia. Na targ przedwczorajszy przypędzono 56 wołów, mianowicie z Rozdołu 14 sztuk, z Białego Kamienia 24 i z Krzywczyc 18 sztuk. Cały spęd sprzedano na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 300 ℔ mięsa i 46 ℔ łoju, 59 zł.; sztuka zaś, którą szacowano na 390 ℔ mięsa i 80 ℔ łoju, kosztowała 82 zł: w. a.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

Dnia 22. stycznia 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	321 01	— 5.0	94 4	zachodni	sł.	śnieg
2. god. po poł.	322.23	— 4.0	90 6	„	„	pochmurno
10. god. wiecz.	322.85	— 10.8	91.4	„	„	„

Wysokość śniegu 84.'''

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. stycznia.

Hotel rosyjski: PP. Netrebski Fab., z Dobroszyna. — Szeliski Amilkar, z Berezowiec. — Sufczyński Stanisł. i Rulikowski Ant., z Polski. — Bielski, Stan., z Rychcic. — Ludwik hr. Jabłonowski, z Nastasowa.

Hotel Langa: Rakowski Jan, z Lublina. — Pawlikowski Miecz., z Madyki. — Irzeniecki Zdzisł. i Minczyński Józ., z Dycowa. — Zawadzki Karol, z Kruszelnicy. — Bieniecki Kar., z Kożni. — Glixeli Teod., z Chodorkowiec. — Rulikowski Kaj., z Świtarzowa.

Hotel angielski: Udrycki Adolf, z Wielkich Mostów. — Bogdanowicz Marc., z Laszek.

Hotel Kuhna: Falkowski Melch., z Witryłowa.

Pod tygrysa: Glixeli Stan., z Gołogóry.

Wyjechali ze Lwowa

Dnia 23. stycznia

PP. Rosa Ad., c. k. rotm., do Węgier. — Nagu owski Wal., do Przemyśla. — Paluszyński Józ., do Ulicka — Winnicki Ludw., do Wierzbicy. — Schlegel Lud., do Kopiatyna. — Guzkowski Marc., do Wyhodowa. — Zulauf Jul., c. k. przeł. pow., do Szczerca.

TEATR.

Jutro na scenie polskiej: „**Zemsta**" komedya w 4 aktach Alex. hr. Fredra.

Termina

obrotu spraw i papierów giełdowych.

Ciągnienia:

Dnia 2. stycznia. Losy kredytowe.
„ 2. „ Nowe 4% tryestyńskie losy po 50 zł.
„ 2. „ Losy z roku 1854.
„ 2. „ Renty Como.
„ 15. „ Losy hr. Waldsteina
„ 15. „ Losy księcia Salm.

Od 2. do 16. stycznia 21 zł. od akcyi kolei Karola Ludwika.

Wypłaty:

kuponów zapadłych z dniem 2. stycznia 1861:
5% pożyczki narodowej.
5% lombardo-weneckiej pożyczki z r. 1850.
5% weneckiej pożyczki z r. 1859
3½% lombardzkiej kolei z prawem pierwszeństwa.
5% siedmiogrodzkich obligacyi indemnizacyjnych.
Akcye kolei północnej.
Detto kolei zachodniej.
Detto kolei państwa.
Detto kolei Karola Ludwika.
5% listy zastawne banku narodowego.
5% obligacyi pardubickich z prawem pierwszeństwa.
5% obligacyi Lloyda
Akcye niż. austr. banku eskomptowego.
Akcye bankowe po 30 zł.
Detto kolei Grac-Köflach po 3 zł. od akcyi.

Kurs lwowski.

Dnia 23. stycznia.		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	7	—	7	12
Dukat cesarski	„	7	3	7	13
Półimperyał zł. rosyjski		12	19	12	45
Rubel srebrny rosyjski		2	33	2	36
Talar pruski		2	25	2	30
Polski kurant i pięciozłotówka		—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr.		87	75	88	75
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	155	—	159	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	62	—	63	63
5% Pożyczka narodowa		74	50	75	50

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 23. stycznia.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 zlr. 75.—. Metaliki po 5% za 100 zł. 62 90; po 4½% za 100 zł. .—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. . ; Węgier —.— Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 724.— instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 157.50; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. .—.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. południ. niemieck. waluty 150.75. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 150.50. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 7 13. dukaty ces. pełnej wagi —. . korony —.—, półkorony —.—.

KRONIKA.

(Plany na teatr opery w Wiédniu.) Nadesłane na konkurs plany budowy nowego teatru opery w Wiédniu, będą wystawione na widok publiczny od 21. do 31. stycznia włącznie, od 10—4. godziny, w gmachu c. k. akademii sztuk pięknych.

(Szósty tom korespondencyi Napoleona I.) wyszedł z druku i jest bez wątpienia najwięcej zajmującym z całego zbioru pod względem treści. Obejmuje epokę konzulatu Bonapartego, dzień 18 Brumaire, drugą wojnę wandejską, drugą wojnę włoską, Marengo i przygotowawcze układy do traktatu Lunewilskiego.

(Dochód poczty listowej w Nowym Jorku) wynosił z końcem roku w wrześniu 904.121 dolarów, jedynie za marki listowe wpłynęło 73.234 dolarów. Poczta w mieście rozesłała 18,250.000 listów, zatem dziennie w przecięciu po 50.000, sami listonosze roznieśli 6,090.600 listów.

(Wylewy w Holandyi.) Z nad granicy holenderskiej piszą pod d. 17. stycznia do „Bb. i R. Z.": Wylewy w sąsiedniej Holandyi a osobliwie w prowincyi Gelderland są tak wielkie i straszne, że kto nie był tego świadkiem naocznym, nie zdoła sobie wystawić. Zatamowane lody podniosły wodę w niektórych miejscach na kilka stóp wyżej niż w r. 1809. W samym Bommelerwaard zniszczył wylew 19 wsi. Woda zalała wyżej dachów wszystkie domy, nie stojące na wysokości grobli. Cały Bommelerwaard jest pod wodą, a pomnąc, że rozległość jego wynosi 200.000 pruskich morgów, można sobie wyobrazić jaka jest nędza nieszczęśliwych mieszkańców. Według wiarogodnych doniesień stanęło w tej chwili w Holandyi 22.000 ludzi bez przytułku.

(Ludzie wieku matuzalowego.) W Brazylii zmarli w zeszłym roku Niejaki Gaetano Aranzo Fereira w 126, a Maria Joaquina de Coneciano w 12. roku życia. Osób w wieku 104, 105 i 106 trafia się tam bardzo wiele. W Anglii umarł niejaki Daray Lambam w 112 roku, a w Nowym Washingtonie pewien Niemiec nazwiskiem Jan Ludwik Schnäider w 114 roku życia. Jan Panies, rolnik w Landore dożył 111, a Hiszpanka Juana Core 110 lat i 6 miesięcy.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.***

Z c. k. galic. drukarni rządowej.